

İş Ekipmanlarının Güvenli Kullanımı ve Kişisel Koruyucu Donanımlar

İş Ekipmanlarının Güvenli Kullanımı ve Kişisel Koruyucu Donanımlar

2

1. İş Ekipmanı İle İlgili Kurallar
2. Özel Risk Taşıyan İş Ekipmanı
3. Çalışanların Bilgilendirilmesi ve Eğitimi
4. Periyodik Kontroller
5. İş Ekipmanlarında Bulunacak Asgari Gereklere
6. İş Ekipmanlarının Kullanımı İle İlgili Hususlar
7. Bakım, Onarım ve Periyodik Kontroller ile İlgili Hususlar

Konuya özgü kavramlar

3

Bakım: İş ekipmanında yapılan her türlü temizlik, ayar, kalibrasyon işlemleri

İş ekipmanı: Makine, alet, tesis ve tesisat

İş ekipmanının kullanımı: İş ekipmanının çalıştırılması, durdurulması, kullanılması, taşınması, tamiri, tadili, bakımı, hizmete sunulması ve temizlenmesi gibi iş ekipmanı ile ilgili her türlü faaliyeti,

Konuya özgü kavramlar

4

Maruz kişi: Tamamen veya kısmen tehlikeli bölgede bulunan kişiyi,

Operatör: İş ekipmanını kullanma görevi verilen çalışan veya çalışanları,

Konuya özgü kavramlar

Periyodik kontrol: İş ekipmanlarının yetkili kişilerce yapılan muayene, deney ve test faaliyetleri,

Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişi: İlgili branşlardan mühendis, teknik öğretmen, tekniker ve yüksek teknikerleri,

Tehlikeli bölge: İş ekipmanının bünyesinde veya çevresinde yer alan ve kişiler için sağlık ve güvenlik yönünden risklerin bulunduğu bölgeyi,

Konuya özgü kavramlar

Kişisel koruyucu donanım: Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları,

El İle Taşıma İşleri Yönetmeliği

7

İşverenin Yükümlülükleri:

- İş ekipmanını seçiminde ekipmanın kullanımının ek bir tehlike oluşturmamasına dikkat eder.
- İş ekipmanının tamamen tehlikesiz olmasını sağlayamıyorsa, kabul edilebilir risk
- seviyesine indirecek uygun önlemleri alır.

El İle Taşıma İşleri Yönetmeliği

8

- Kişisel koruyucu donanımlar, işveren tarafından ücretsiz verilir,
- İşveren, çalışanı kişisel koruyucu donanımları hangi risklere karşı kullanacağı
- konusunda bilgilendirir.
- İşveren, kişisel koruyucu donanımların kullanımı konusunda çalışanlara eğitim verilmesini
- sağlar.

İş Ekipmanı İle İlgili Kurallar

9

İş ekipmanları ile ilgili aşağıdaki kurallara uyulmalıdır;

- İşveren, iş ekipmanının kullanımı süresince, yeterli bakımını yaptırmalıdır,
- İşveren, işyerinde kullanılan iş ekipmanının uygun güvenlik düzeyinde olmasını sağlar.

İş ekipmanının kontrolü

İş ekipmanının kurulmasından sonra ve ilk defa kullanılmadan önce ve her yer değişikliğinde ekipmanın,

İş Ekipmanı İle İlgili Kurallar

10

Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler tarafından kontrolü yapılır, doğru kurulduğu ve güvenli şekilde çalıştığını gösteren belge düzenlenir.

Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce periyodik kontrollerinin yapılması,

Kontrol sonuçları kayıt altına alınır ve yetkililer her istediğinde gösterilmek üzere uygun şekilde saklanır.

Özel Risk Taşıyan İş Ekipmanı

Bu ekipmanların kullanımında alınması gereken önlemler:

- a) İş ekipman, sadece o ekipmanı kullanmak üzere görevlendirilen kişilerce kullanılır.
- b) Tamir, tadilat, kontrol, bakım ve hizmete alınma bu işleri yapmakla özel olarak görevlendirilen kişilerce yapılır.

Çalışanların Bilgilendirilmesi ve Eğitimi

İşveren, çalışanların bilgilendirilmesinde aşağıdaki kurallara uymak zorundadır:

Çalışanlara, kullandıkları iş ekipmanına ve bu iş ekipmanının kullanımına ilişkin yeterli bilgi ve uygun olması halinde yazılı talimat verilir. Kullanım kılavuzu dikkate alınarak hazırlanır.

Talimatlar iş ekipmanı ile beraber bulundurulur.

- İş ekipmanının kullanım koşulları.
- İş ekipmanında öngörülen anormal durumlar.

Çalışanların Bilgilendirilmesi ve Eğitimi

İşverence görevli çalışanlara kullanacaklara ekipmanlarla ilgili riskler ve bu risklerden korunma yollarına ilişkin eğitim almaları sağlanır. Ayrıca ekipmanın tamiri, tadilatı, kontrolü ve bakımı hakkında çalışanlara işverence yeterli eğitim verilmelidir.

Periyodik Kontroller

Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler, bilgilerini Bakanlığa elektronik ortamda kayıt yaptırır.

Periyodik kontrol yapacak kişi ve kuruluşlara akreditasyon, yetkilendirme ve eğitim zorunluluğu getirmeye Bakanlık yetkilidir

İş Ekipmanlarında Bulunacak Asgari Gereker

- Kumanda cihazları açıkça görülebilir ve tanınabilir özellikte olur. Kumandaların üzerindeki tuşlar uygun şekilde işaretlenmelidir.
- İş ekipmanlarında acil durdurma sistemi bulunmalıdır.
- Gaz, buhar, sıvı veya toz çıkarma tehlikesi olan iş ekipmanları, bunları kaynağında tutacak veya çekecek uygun sistemlerle donatılmalıdır.

Periyodik Kontroller

- İş ekipmanlarının operasyon noktaları uygun şekilde aydınlatılmalıdır.
- Yüksek veya çok düşük sıcaklıktaki iş ekipmanı parçalarına çalışanların yaklaşmasını engelleyecek tedbirler alınmalıdır.
- Ekipmanın bakımı ancak iş ekipmanı kapalı iken yapılmalıdır.
- Makinelerde bakımla ilgili işlemler Bakım Defteri'ne günü gününe bu deftere işlenmelidir.
- Bütün makineler çalışanların korunmasına uygun olmalıdır.

İş Ekipmanının Kullanımı İle İlgili Hususlar

Kendinden Hareketli veya Bir Başka Araç Vasıtasıyla Hareket Edebilen İş

Ekipmanlarının Kullanımı İle İlgili Hususlar

Uygun eğitim almış çalışanlar kullanılmalıdır.

Çalışma alanı içinde hareket ediyorsa, uygun trafik kuralları ile hız sınırları konulmalıdır.

İş Ekipmanının Kullanımı İle İlgili Hususlar

Yük Kaldırmada Kullanılan İş Ekipmanı İle İlgili Hususlar

İş ekipmanı sağlam ve kararlı bir şekilde kullanılması sağlanmalıdır.

İnsanların kaldırılmasında iş ekipmanı ve aksesuarları kullanılmalıdır.

Eİ Merdiveni: Üst ve alt uçları sabitlenerek ayakların kayması önlenir

İş Ekipmanının Kullanımı İle İlgili Hususlar

İskele: Kurma, kullanma ve sökme planı; inşaat mühendisi, inşaat veya yapı eğitimi bölümü mezunu teknik öğretmen, inşaat teknikeri veya yüksek teknikeri; gemi inşası ve sökümü işlerinde ise gemi inşaatı mühendisi tarafından yapılmalıdır veya yaptırılmalıdır.

Halat: Güvenlik halatı ve paraşütçü tipi emniyet kemeri kullanılmalıdır.

Bakım, Onarım ve Periyodik Kontroller ile İlgili Hususlar

Bakım, onarım ve periyodik kontrolleri, ilgili ulusal ve uluslararası standartlarda belirlenen aralıklarda ve kriterlerde, imalatçı verileri ile fen ve tekniğin gereklilikleri dikkate alınarak yapılmalıdır.

Günlük, haftalık, aylık, üç aylık, altı aylık ve benzeri, ilgili standartlarda belirlenen veya imalatçının belirlediği şekilde, imalatçı tarafından yetkilendirilmiş servislerce veya işyeri tarafından görevlendirilmiş kişilerce yapılmalıdır.

Bakım, Onarım ve Periyodik Kontroller ile İlgili Hususlar

İş ekipmanı günlük muayeneden geçirilir. Operatör tarafından yapılan gözle muayeneler kayıt altına alınmalıdır.

Yetkili kişilerce yapılan kontrollerde Periyodik Kontrol Formu doldurulmalıdır.

Bakım, Onarım ve Periyodik Kontroller ile İlgili Hususlar

Periyodik kontrol sonucunda uygun bulunmayan hususla nasıl uygun hale getirileceğine ilişkin öneriler ile bu hususlar giderilmeden iş ekipmanının kullanımının güvenli olmayacağı belirtilmelidir.

Tespit edilen ve giderilen noksanlıklar sonuç kısmında açıklanarak, bir sonraki periyodik kontrole kadar geçecek süre içerisinde görevini güvenli bir şekilde yapıp yapamayacağı açıkça belirtilmelidir.

Bakım, Onarım ve Periyodik Kontroller ile İlgili Hususlar

Periyodik kontrollere tabi İş Ekipmanları:

Basınçlı kap ve tesisatlar

Buhar kazanları, kalorifer kazanları :	1 yıl
Taşınabilir gaz tüpleri:	3 yıl
Sıvılaştırılmış gaz tankları:	10 yıl
Tehlikeli sıvıların bulunduğu tank ve depolar:	10 yıl

Bakım, Onarım ve Periyodik Kontroller ile İlgili Hususlar

Periyodik kontrollere tabi İş Ekipmanları:

Kaldırma ve İletme Ekipmanları

Yürüyen merdiven ve yürüyen bant :	1 yıl
Forklift, transpalet, lift :	1 yıl
Yapı iskeleleri :	6 ay

Bakım, Onarım ve Periyodik Kontroller ile İlgili Hususlar

Periyodik kontrollere tabi İş Ekipmanları:

Tesisatların periyodik kontrol süreleri

Elektrik tesisatı, topraklama tesisatı, paratoner: 1 yıl

Akümülatör, transformatör: 1 yıl

Yangın tesisatı ve hortumlar, boru tesisatı: 1 yıl

Havalandırma ve klima tesisatı: 1 yıl

KAYNAKLAR

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği, 2013,

Resmi Gazete Sayısı: 28628

